

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Qvaestio VII. De lege Eua[n]gelica quantum ad eius substantiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Ratio legis rationalis.

Ad tertium arg.

Ad quartum ar. leges seruorū.

tie in vnum acernate alios deserere pauperes. Lex autem rationis vindicatrici illi generi inimicū fuit in congrua, vt per illam, que duritūcula videbatur, coerceretur, ne acius se de hostibus vindicarent, licet Christiis docuerit benignitati Christiane non competere. Dereliquis autem vide apud S. Th. Circa tertium argumentum itidem adnotandum est, bifariam se rempublicam gere posse erga extraneos: nempe aut iure pacis si commercium cum illis necesse sit; aut iure belli si sint hostes. Et iure quidem pacis tripliciter extrane nationes ad Iudicam populum accedebant. Primo vt transitum qua si peregrini facerent, erga quos lex exibat Exo. 23. Peregrino molestus non eris Secundo modo, vt itaquam aduenire apud illos habitarent, de quibus etiam c. 20. primum erat. Aduenam non conturbabis. Tertio modo, quia volebant prorsus in eorum ritum & consortium admitti. Inter quos secundum naturalem rationem ordo dignoscatur. Admonet. num. 3. Poli. Philosophus, extraneos non esse temere in rempublica recipiendos, nisi sint vel auro, vel ab atatao oriundi, alias multa ab illis pericula imminerent rempublice. Ob idque quia Idumaei ab Esau fratre Iacob descenderant, & ipsi Israelitae apud Aegyptios peregrini plures ducentis annis egerant, iuebantur pacifice illos recipere, & profelyti hos qui vellent eorum religionem profiteri, caractere circumcisione insignirent. At vero quoniam Amalechitae perpetui hostes eorum erant, secundum illud Exo. 27. bellum Dei erat contra Amaleca generatione in generationem. Et pariter Ammonites & Moabites de terra promissionis fuerunt expulsi, circa personarum acceptionem potuit eos Deus a sua republica abigere. Sed & de bello contra hostes ita offerendo, quam sustinendo sanctissima erat scripta lex, Deut. 20. vt primo pacem eis offerrent. Secundo, vt fiduciam suam in ipsum Deum reijcerent. Tertio, vt in idoneos qui impedimento esse possent, domum remitterent. Quarto denique vt victoria modeste viderentur: feminis parcentes ac pueris. Ad quartum denique argumentum respondetur, quod cum familia in tribus ordinibus consistat, scilicet ad uxorem parentis ad filios, ac domini ad seruos, de omnibus tribus Deus creauit optimas leges sanciri. Et primo de seruis, quod ad mitigandos eorum labores pertinebat, preceptum erat Deo.

5. vt in die Sabbathi sicuti & domini requiescerent. Item in memoriam liberationis ex Aegypto, vbi ipsi seruerant, & in praesagium Christianae libertatis, & praecipue propter fraternam choriam, eam cautum erat. Exod. 21. vt ex filiis Israel nemo esset perpetuo seruus: sed septimo anno egredieretur liberum omnibus que asportauerant, adhibito in fine per viatico. vt Deu. 15. legitur. Neque quantum ad eorum vindictam fuit Deus negligens, immo & eodem c. 21. statuit, vt Dominus qui seruum mutaret, liberum dimitteret, & ancillam quam in uxorem duceret. Illud autem quod argumento obiectum est, scilicet occisorem serui impunem euadere, intelligebatur quando correctionis gratia virgula, non intentione vulnerandi percussisset, neque postea certum esset an ob tale vulnus obijset moriem. Nam si protinus moreretur, tunc Dominus reus fiebat. Et erga filios etiam. Exo. 21. iuebatur parentes vt eo religiose instituerent, quos etiam paterne castigare poterat. At vero quia vt Philosophus 10. Ethic. docet, pater tuum non habet coercitiam in filium, quando eorum crimen id postulabat iuebatur, vt argumentum est, filium publicae potestati puniendum permittere. Sed & de vxoribus tam ducendis quam gubernandis optime exabant leges. Attamen libellus repudij ob eorum duritiam, qui perpetui erant odiorum memores, permissus illis fuit, vt per illud minus malum a maiori continerentur: videlicet, ne uxores enecarent.

QUESTIO VII.

DE LEGE EVANGELICA quantum ad eius substantiam.

S. Tho. 1. 2. quaest. 106.

ARTICVLVS I.

Vtrum lex noua sit lex scripta, an potius cordibus indita.

Quatuor legum genera circa initium superioris libri distincte monstrauimus, videlicet aeternam, naturalem, atque humanam, de quibus lib. 1. dissertum est; ac demum, diuinam, quam in hoc sumptis elucidandam. Hanc autem inuicem partiti sumus, ac nouam, vnde cum

priori hætenus dictum sit, subsequitur
vnde de noua que Euangelica est, sermonem
subtexamus. Hæc enim si æternam acci-
pias, lex legum est, cuius gratia mundus
creatus fuit ad quam ferendam Deus ipse
de celo descendit, & ad æternam felicitatē ca-
li referantur. Vt ergo hanc supra celestem
legem de cunctis suis numeris ac dignita-
tibus perpendamus, quaeritur primo siue
scripta decada, vt leges humane, & vetus
diuina, an vero sicut naturalis a natura, sic
supernaturaliter mentibus nostris impres-
sa? Nam quod sit scripta sunt argumenta

idem Apostolus diffusa est in cordibus no-
stris. Quem quidem D. Thom. secutus, sic D. Tho.
conclusionem interpretatur. Vnaquæque, Aristot.
inquit, res, vt 9. Ethic. auctor est Aristot. il-
lud esse videtur, quod in ea est potissimū,
hoc autem in lege noui testamenti est gra-
tia Spiritus sancti, quæ datur per fidē Chri-
sti virtusque est implendi legem, iuxta il-
lad ad Rom. 8. Lex spiritus vitæ in Chri-
sto Iesu liberauit me à lege peccatis, &
mortis, cum ergo gratia hæc intus funda-
tur a Deo in corda nostra, sit vt lex ipsa pri-
cipaliter sit in cordibus infixæ. Tamen illa
quæ credenda sunt & agenda in sacra
nobis pagina proponantur. Qua ratione
secundario potest dici scripta. Opus est ta-
men hæc locupletius exponi, quoniam sta-
tim offerrentur è regione argumenta.

Primū
arg. con-
tra præ-
dicta.

Argu. 1.

Dux vir-
tutes le-
gis.

Aristot.

Paulus.

VI

Primū
argum.

Argu. 2.

Argu. 3.

Hiere.

Paulus.

Cōcluf.
catho.

August.

nonnulla. Primum, Lex hæc ipsissimum est
Euangelium de quo tamen Ioan. 10. c. ait
Hæc autem scripta sunt vt credatis. Secun-
do: Si lex hæc non esset scripta sed indita,
nihil a naturali distaret: quippe de qua ait
Propheta, Signatum est super nos lumen
vultus tui Domine. Tertio. Lex euangeli-
ca, Christianorum est propria, lex vero in-
dita vniuersis communiter nationibus pa-
tet. Legitur enim Sapient. 7. quod diuina
sapientia per nationes in animas sancta se
transfert, amicos Dei, & Prophetas consti-
tuit: ergo lex noua non est lex indita. Con-
trarium autem attestatur Hieremie vati-
cinium cap. 3. 1. Vbi Deus nostra designas
legem ait: Ecce dies veniem, dicit Domi-
nus, & consummabo super domum Israel,
& super domum Iacob testamentum no-
uum. Quod quidem testamentum decla-
rans subdit, Dabo legem meam in visceri-
bus eorum, & in corde eorum scribam eā.
Id. que Paulus ad Hebr. 8. ad hoc ipsum
propositum allegat. Et 2. ad Corinth. 3. la-
tius edisserit.

Quæstio hæc ex his modo citatis scri-
pturæ testimonijis inter catholicos Docto-
res originem duxit, quam prima legis no-
stræ excellentia commendatur. Statuamus
ergo conclusionem, quæ cunctis est catho-
licis receptissima. Lex nostra hoc a veteri
differt, qd cum ipsa scripta esset in tabulis
lapideis nostra tamen in cordibus inscul-
pta est. At vero conclusionis sensum pate-
facere, non est vsque adeo peruium. Aug.
enim lib. de spiritu & liter. c. 2. huc tãtum
perlinere arbitratur, quod charitas Dei,
quæ secundum Paulum & plenitudo & fi-
nis legis est, per Spiritum sanctum, vt ait

Primum, quod legis virtus est intellectu
instruere ac derigere, mentesque illustra-
re: hæc autem virtus per scripturam pate-
scit in euangelio sicutis antiquis in suo ca-
none, non est ergo cur nostra non dicatur
scripta, sicut illa.

Secundum argumentū est quod & cha-
ritas & gratia tam antiquis quam nobis di-
uinitus infundabatur in corda, cuius virtu-
te legem obseruabant, non est ergo cur il-
la minus dicatur indita quam nostra. Ad
huius ergo pleniorē intellectum discer-
nenda sunt duæ legis virtutes altera dire-
ctiua: qua scilicet intellectus illuminatur,
vt recta ire sciat, atque altera voluntatis af-
fectiua & motiua ad operandum. Et secun-
dam utramque lex Euangelica singulari-
ter est intus menti sculpta. Doceri enim
homo potest legem dupliciter. Vno mo-
do scripturam legendo, atque altero viuā
audiendo uocem. Atque hic est præstan-
tior modus quoniā auditus. vt lib. de sen-
su & sens. ait Philo. ophus, sensus est disci-
pline. Et quidem antiquis priori modo da-
ta est lex: nempe in lapideis tabulis scripta
quæ illis subditi intuentes sequeretur: no-
strā uerò non sic scriptā Deus nobis de ce-
lo misit, sed ipse inde delapsus uia uoce
in aures mortalium inuulgauit, mentique
impressit: hoc est sermonis energia, mira-
colorumque potenti persuasit, neque uero
humano tm more illa nobis indies inscul-
pit, uerū & a sensum fidei quæ superna no-
bis indicat, supernaturaliter nobis ingene-
rat. Itaq. cum generāda fides duo exigat,
scilicet, & ut proponantur credenda, &

NOTO
TURE
EQUIBUS
DIE
15

Legi-
liorum.
Annis
Legon-
xorum.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ut intellectus assensum illis præbeat, ut
 que nobis Christus absque scripto perfe-
 cit. Tamen ad illud prius officium admini-
 stros sibi adianxit: nempe Apostolos eo-
 rumque successores, qui ad miniculo illi es-
 sent ad prædicandam eadem fidem & legem.
 Et hoc est quod 2. ad Corint. 3. ait Apo-
 stolus; Epistola nostra vos estis, scripta in cor-
 dibus nostris, hoc est, per charitatem cor-
 dibus nostris infixam. Quæ admodum au-
 tem essent epistola, explanas subdit: mani-
 festati quæ epistola estis Christi, ministrata à
 nobis hoc est; Quamvis nos verbis creden-
 da proposuerimus, Christus tamen est qui
 fidei assensum in vobis insculpsit. Igitur
 quantum ad intellectus illuminationem, quæ
 prima legis est virtus, propterea per se pri-
 mo lex nostra scripta est nobis in mente,
 quod assensio fidei opus est Dei. At quia
 illa quæ intellectui proponuntur in absen-
 tia Christi & Apostolorum, sibi memoria
 possent per accidens est scripta. Si enim
 vox Domini semper auribus nostris inso-
 naret, nulla nobis opus esset scriptura.
 Quare ut Chrysostomus in prologo super
 Mattheum auctor, est librorum vice gra-
 tia: Spiritus sancti deberemus uti: sed quia
 illam excussimus, literæ sunt inuentæ; Chri-
 stus namque nihil Apostolis scripto tradi-
 dit. Sed & quantum ad alteram legis vir-
 tutem, quæ est voluntatem ad agendum
 efficere ac promouere, pariter scripta est
 intus, quoniam legem ad finem præcipi-
 tis implere, nisi per gratiam & fauorem Dei
 non possumus. Lex etenim tantum osten-
 dit quid agere debeamus, tollens subinde,
 ut supra diximus, excusationem, qua ratio
 ne ait Paulus literam occidere, sed virtus
 operandi per gratiam nobis & charitatem
 suppediatur. Quæ de causâ subdit, Spiritus
 sanctus viuificat. Et hoc est quod ait
 Ioannes, Lex per Moysen data est, puta
 scripta, in tabulis, in quibus nulla inerat
 agendi vis, sed gratia & veritas (ad purifi-
 candum corda, qui finis est legis) per Iesum
 Christum facta est.

Ad pri-
mum arg.

His ergo constitutis facillime sunt argu-
 mentorum solutiones. Ad primum enim
 respondetur, quod tam in lege veteri, quàm
 in noua, scripta ea sunt, quæ ad fidem gra-
 tiamque Spiritus sancti attinent, nempe
 tum illa, quæ ad cognoscendum diuinita-
 tem Dei, & humanitatem Christi conda-
 cunt, quam agenda quibus charitas confo-

uetur, quæ quidem fides, & charitas tam
 sub illo testamento illis donabatur in cor-
 dibus, quam sub nostro imprimatur. At-
 tamen cum tam illic, quam hic, virtute vnius
 mediatoris illa fiebat impressio, differen-
 tia est quod cum illic nondum ille media-
 tor præfens esset, nempe neque per se ipsa
 prædicasset, neque sacramenta illius legis
 virtutem passionis eius nondum exhibite
 ad conferendam gratiam iuuissent, nostram
 vero & ipse Christus tradidisset nobis &
 Spiritus sanctus Apostolis declarasset, ac
 perinde sacramenta eandem charitatem
 nobis & gratiam infundant, lex nostra me-
 rito præ illa censetur in cordibus inge-
 nita, sicuti illa erat in tabulis. Unde Paulus
 non ait simpliciter in cordibus, sed in cor-
 dibus carnalibus ut alluderet ad lapideas
 tabulas, duriciem cordium illius populi
 significantes cum tamen per charitatem
 nouæ legis corda, ut carnea, remolefcan-
 tur. Ad secundum autem argumentum respo-
 detur, quod lex naturæ iudicata est in cordibus
 naturali uia, lex uero gratiæ supernatura-
 liter. Atque ad tertium iam responsum
 est, quod non solum sub lege scripta, uerum
 neque sub lege unquam naturæ quispiam
 recepit Spiritus sancti gratiam nisi per fi-
 dem Christi; Et ideo licet eadem sapientia
 fidei cunctos qui ab Adam usque iusti fue-
 re, iustificauerit, peculiariter tamen pro-
 pter præsentiam eiusdem auctoris gratiæ,
 censetur cordibus inscripta.

A R T I C V L V S I I

Utrum lex noua iustificet.

Secunda excellētia legis nostræ ab eius
 effectu petitur, atque ideo queritur, utrum
 virtutem habeat iustificandi? Arguitur
 namque parte negatiua. Nemo nisi per
 diuinam legis obedientiam fit iustus, secun-
 dum illud Hebr. 5. Factus est Christus om-
 nibus obtemperantibus sibi causâ salutis
 æternæ. Euangelium autem non id uni-
 uersum præstat, ut ei obediatur, restante ad
 Roman. 10. Paulo, non omnes obedire
 Euangelio; ergo lex noua nullam præ
 antiqua uirtutem habet iustificandi. Secun-
 do, per id Paulus ad Ro. probat legem ve-
 terem non iustificasse, quod ea aduenien-
 te præuaticatio creuit. Ait enim cap. 4. Lex
 itam

Argu-

Paulus.

Ad se-

Ad re-

Ad re-

Prima

conclu-

Paulus.

Proba-

tio con-

clutio-

nis.

Aug.

Aug.

Aug.

Aug.

Aug.

Aug.

Aug.

Aug.

Aug.

Aug.

Aug.

Aug.

Aug.

iram operatur: vbi enim non est lex, neque prauaricationem aggrauat: eò quod maiori poena dignus est, qui post legem nouam, diuinam voluntatem appetit, nouissimam delinquit: secundum illud ad Hebr. 10. Irritam quis faciens legem. Moysi, sine vlla miseratione duobus vel tribus testibus moritur, quanto magis putatis de terriora mereri supplicia, qui filium Dei conculcauerit: ergo lex noua minus, quam vetus iustificat. Tertio, iustificare munus est peculiare Dei, secundum verbum Pauli ad Rom. 8. Deus est, qui iustificat: lex autem vetus per inde ad noua Deo auctore lata fuit: ergo non est cur noua excellentius, quam vetus iustificet. In contrarium autem est idem ipse Apostolus ad Rom. 1. Non erubescio Euangelium, virtus enim Dei est in salutem omni credenti. Vbi singulare quidpiam in Euangelio agnouit: salus autem, & iustificatio idem est: sit ergo ut virtus Euangelicæ legas sit iustificare, ac perinde saluos facere credentes.

Quæstio hæc diutius locupletata est: apertiusque explicata quæ. 3. art. vult cuius solutio tribus conclusionibus continetur. Est enim in lege, secundum id quod proxime dicebamus duo considerare, nempe documenta ipsa, & mandata exteriora ad credendum & operandum scripta: & præterea interna gratia fauorque Spiritus sancti ad opera eiusdem legis exequenda, atque ad eius assequendum finem. Quo habito prima conclusio est. Lex Euangelica, si pura documenta & mandata, atque opera substantiam consideres, non magis per se iustificat, quam vetus, vel lex ipsa naturæ. Nam. enim loco citato. expositum reliquimus quemadmodum uerbum Pauli, Non ex operibus, sed ex fide & gratia hominè iustificari: non tantum de operibus legis veteris, uerum et de nostris intelligi. Sicuti & id quod ait, Litemam occidere, spiritus aut uiuificare, interprete in li. De Spiritu, & litera, Aug. de Decalogo et ipso esse intelligendum. Nã de ipsa concupiscentia in Decalogo prohibita subiungit, Concupiscentia ueliebã esse peccatum, nisi lex diceret: Non concupisces. Lex. n. nihil aliud præstat, quam docere quid si peccatum: mandare autem à peccato, quia uirtus est supernaturali, soli gratia per fidè Christo

ad scribitur, Secunda conclusio. Lex Euangelica, si inter nam eius uirtutè mediteris, hominem iustificat. At uerò quoniam eadè uirtus non solum Euangelicos, sed & antiquos patres & qui sub lege naturæ iuste uiuebant iustificabat, adhibetur tertia conclusio. Lex Euangelica ob id præ alijs censetur iustificare, quod auctor ipse gratiæ, cuius fide olim agebatur salus, laior fuit nostræ legis, quoniam suo sanguine consummavit cuius prætor saluificam gratiam per eius sacramenta obtinemus. Hæc autem latis supra exposita sunt.

Quocirca primæ obiectioni conceditur ne mini obuenire salutem nisi per obedientiam Euangelij inde in solum colligitur legem nouam quantum ad substantiam operum exteri namque mandata & documenta non per se iustificat: sicut neque antiquam, quæ prima conclusione concessimus. Ac perinde respondetur ad sñ. Gratia. n. Euangelicæ eatenus subditos iustificat, ut tñ minime illos sic confirmet, ut peccare nequeant immo qui contra eandem gratiam legem uiolauerit, eò sit maiores reus supplicij, quo peccatus nouit uoluntatem dñi sui. Nihilominus hoc est adnotatu dignu, quod uerbum Pauli, Lex iram operatur, non perinde de Euangelica conuenit, atque Moisaicæ. Nam lex uetus communi nomine nõ gratiam sed meram literam significat: quæ tantum ostendit quid sit peccatum atque adeo occasio sit peccandi, unde nascitur ira Dei. Lex autem Euangelica non tantum literam, sed gratiam, eiusque sacramenta comprehendit. Quare non est lex iræ, sed benignitatis ac misericordiæ. Ac subinde ad tertium eodem penè tenore respondetur: ne peccati idem Deus utriusque fuerit auctor legis, diuersimodè tamen. Nam illam tñ scriptam in tabulis: nostram uerò modo expositam, ut ait Paulus in cordibus carnalibus. Quare expositore eodem libro De Spiritu, & litera August. legem illam extra hominem scriptam appellat: idem Apostolus ministracione mortis, & damnationis: nostra uerò, ministracione spiritus & iustitiæ.

ARTICVLVS III.

Utrum lex noua debuerit dari à principio mundi.

Syblequitur ut quemadmodum de ueteri disputauimus, sic de Euangelica inue-

Tertia conclusio.

Ad primam argu-

Ad secundam argu-

Ad tertiam argu-

Paulus, Augustus.

SOTO
IURE
EQUALES
DIT
15

inuestigemus, cur non fuerit statim in mū-
 di primordijs posita. Arguitur enim ad
 Rom. 2. non est personarum acceptor: &
 tamen vt habetur statim cap Omnes ho-
 mines peccauerunt, & egent gratia Dei: er-
 go debuit Euangelico lumine, statim
 homine lapsō, orbem perfundere, vt
 omnes viam salutis ingrederentur. Secun-
 dō arguitur: Legem Euangelicam non
 minus congruit fuisse vniuersalem, quo
 ad tempus, quam quo ad locum: vult
 enim Deus omnes homines saluos fieri,
 voluit autem ha ratione ut patet Matth.
 & Marc. vlt. Euangelium prædicari in
 vniuerso mundo: ergo debuit illud vni-
 uersis sæculis notum facere. Tertio deni-
 que arguitur: Consultius fuerat homini
 ad spiritualem vitam & æternam: quæ præ-
 stantior est necessaria prouidere, quam ad
 corporalem: quæ temporalis est: ab initio
 autem in temporalibus prouidentissimè
 homini prospexit, tradendo ei cuncta,
 quæ creauerat in suam ditionem, vt patet
 Genes. 1. ergo debuit, & lege Euangelica,
 quæ maximè necessaria erat ad spirituale
 salutem, mortales illico ab initio mundi
 instituire. In contrarium faciunt Aposto-
 lica testimonia. Non prius quod spirituale
 est, sed quod animale. Et ad Galat. 4. vbi venit
 plenitudo tēporis, misit Deus filiū suū, &c.
 Ad quæstionem facillima negatione re-
 spōdetur. Non decuit statim ab initio mū-
 di Euangelicam legem mortalibus afful-
 gere sed multo fuit consultius per tot dif-
 ferri sæcula. Ad intelligentiam autem cō-
 clusionis huius prænotandum est duplicè
 esse quæstionis sensum, vnum scilicet sup-
 positō, quod edi non debuit nisi per Chri-
 stum, cuius sanguinis effusiones erat cor-
 firmāda. Et tunc idem est quæerere, ac si
 quæretur vtrum debuit Christus statim ia
 mundi exordio carnem inducere? Hunc
 autem sensum non est præsentis loci discu-
 tere. Disputatur namque à D. Thom. 3.
 par. q. 1. Nosque art. vlt. huius lib. rationes
 eiusmodi dilati temporis adducemus. Al-
 ter vero sensus est, vtrum decuit legē Eua-
 gelicam dari ante Christi aduentum, uel
 ante eius redemptionem. Et in hoc sensu
 respondetur non expedisse, Cuius tres ra-
 tiones assignat D. Thom. Prima est: Lex
 noua, ut iam modo dicebamus potissimū

est gratia Spiritus sancti: quæ scilicet ut ait Pau-
 lus Spiritus sanctus abunde in nos effudit: a-
 bundantia uero gratiæ effundi nō debuit nisi
 impedimēto sublato quod per peccatū ei ob-
 stat unde Io. 7. Nōdū erat Spiritus datus
 (uidelicet exūdans) quia Iesus nōdū erat glo-
 rificatus: impedimētū autē illud per Christi
 mortē sublātū est: ergo usque ad ipsum
 passum non decebat legem gratiæ dari.
 Atque hanc rationem Pau. ad Ro. 8. edif-
 serit: ubi ait, Deus filium suum mittens
 in similitudinem carnis peccati, de pecca-
 to, hoc est de carne quæ licet non in suo
 supposito, infecta tamen erat peccato, dā-
 nauit peccatum in carne ut iustificatio legis
 impletur in nobis. Est enim illa mi-
 rabilis antithesis per quam diuina poten-
 tia patet: nepe quod Deus non quomodocun-
 que damnauit peccatum, sed per
 carnem ipsam, in cuius natura peccatum
 & commissum fuit, & serpebat in omnes,
 Lex ergo gratiæ, qualis est Euangelica a
 morte Christi debuit uigorem sumere. Se-
 cunda ratio sumitur ex perfectione legis.
 Seruauit namque Deus naturæ ordinem,
 quæ ab imperfecto progreditur ad perfe-
 ctum, sicuti per puerilem ætatem progred-
 ditur ad uirilem. Ad quod alludit Aposto-
 lus in illo citato uerbo Nō prius quod spi-
 rituale est, sed quod animale. Nam embryo,
 uti ait Philosophus, prius uiuit uita ani-
 mali quā rationali. Et hanc rationē decla-
 rat idem Apost. ad Gala. 3. Lex pedagogus
 noster fuit in Christo, ut ex fide iustificemur.
 At ubi uenit fides, iā non sumus sub
 pedagogo. Itaque sicut magister præstator
 est pedagogo sic & lex nostra lege ueteri.
 Pedagogus quippe clientulum in tenera
 ætate, quæ non est doctrine idonea, metu
 terroreque arceat a malo: magister uero
 prouectiorem discipulum docendo uerita-
 tē allicit ad bonum. Tertia ratio inde su-
 mitur: quod lex nostra est lex gratiæ: & ideo
 oportuit, ut homo sub lege ueteri relictus
 collabendo in peccatum suam agnosceret
 infirmitatem, ac subinde quam esset gra-
 tiæ indigēs. Quam quidem causam apte
 ruit nobis Pau. ad Roman. 5. ubi ait, Lex
 subiit auit ut abundaret delictum: ubi
 autem abundauit delictum, superabunda-
 uit & gratia. Atqui hæc ratio non solum
 de Euangelio probat quod esset differen-
 dum, uerū de ipsamet Christi redēptione.
 Ad

Ad pri-
mū arg.
Auguſt.
Ad ſecū-
dū arg.
Ad ter-
ciū arg.

Primum, igitur argumentum responde-
tur, quod cum humanum genus per pecca-
tum Protoplasti nostri iuste fuerit auxilio
gratiæ spoliatum, nihil amplius Deus de-
bit: & ideo quos non seruauit, ex iustitia
perierunt, quibus autem per gratiam opi-
tutus est, per misericordiam succurrit. Vn-
de Aug. in lib. de peſ. iust. infert nullam ef-
fe personarum acceptionem apud Deum:
vtpote, quod ubi nulla est ratio debiti nul-
lum obtinet locum. Ad secundum respon-
detur, quod diuersitas locorum, status ho-
minum non variat: & ideo dum Christus
legem dedit, in omnem locum prolatari vo-
luit: diuersitas verò temporum diuersas di-
stinguit in genere nostro ætates: quorum
non omnes fuerunt Euangelij capaces, ta-
meſi ſuis ſingulæ legibus fuerint inſtituta,
quibus potuerunt obtinere salutem. Ad ter-
tium denique respondetur, aliam esse ratio-
nem prouidentia in his, quæ ad naturam
pertinent, aliam vero in his quæ ad gratiã.
Bona enim natura non ordinatur ad tol-
lendum peccatum, sed ad sustentandam vi-
tam, ideoque homini statim in eius creatio-
ne debuerunt conferri, at vero quoniam
gratiã ad tollendum peccatum confertur,
lex abundantis gratiæ dari non debuit, nisi
peccati impedimento submoto.

ARTICVLVS IV.

*Vtrum lex noua sit vsq; ad finem mundi
duratura.*

Arg. 1.
Arg. 2.

CVm lex vetus aduentu nouæ, fuerit re-
pudiata, merito quis dubitet vtrum a-
lia sic præterea superuentura, per quam
Euangelica aboleatur. Et arguitur a parte
affirmatiua. Dominus Ioan. 16. pollicitus
est discipulis venturum spiritum sanctum,
qui docturus eos esset omnem veritatem,
an nondum ecclesia cuncta cognouit diui-
na mysteria, nam multa in dies sanctis con-
cilijs reuelantur, ergo expectanda est alia
lex, per quam Spiritus sanctus nos omnem
doceat veritatem Secundo. Matthæ. 24. ait
Christus Prædicatur hoc Euangelium re-
gni in vniuerso orbe, & tunc veniet con-
summatio, sed Euangelium Christi iam
prædicatum est neque tamen consummatio

peruenit, ergo aliud nobis est operiendum
Euangelium Spiritus sancti, aliaque lex, qua
peruulgata, continuo fiat cõsummatio. In
contrarium facit verbum eiusdem redem-
ptori eodem cap. 24. Dico vobis, quid non
præteribit generatio hæc, donec oia fiant.
Quod Chryſo. de generatione fidelium in-
terpretatur, quorum status ad finem vsque
mundi perdurabit.

Ad quæstionem tribus conclusionibus
respondetur, quæ ex hac distinctione dima-
nant. Duobus modis status mundi variari
contingit. Vno, secundum legis diuersi-
tatem, atque hoc pacto non amplius va-
riabitur lex nostra, sed vsque ad finem
mundi persistet. Probatur conclusio. Si
Euangelica hæc nostra antiqua successit, eo
fuit quod perfectior est illa, nulla autem ef-
fe potest hæc Euangelica in hoc mudo præ-
stantior, ergo nulla est illi successura. Prior
præmissa iam satis supra declarata est, lex
enim tanto est perfectior, quanto suo pro-
pinquior finis, legis autem finis, vt ha-
betur ad Roma. 10. Christus est, & ideo quo
lex vetus elongatior erat a Christo, quam
nostra, eo erat imperfectior, nostra autem
adeo est propinqua eidem fini, vt ipsum
habeat præsentem, ergo nulla esse potest
perfectior. At ne quis cauilletur Christum
posse aliam perfectiorem, ferre, arguitur
secundo. Legis perfectio ex fine tandem
ultimo existimanda est puta ex cælesti fe-
licitate, ad quam lex omnis nos ducit nul-
la aut in hoc seculo perfectius nos illuc
ducere potest, quam quæ homines omni
labe perpugnat, quæ impedimento nobis
est ingrediendi regnum, Denique ipsius
corpore pascit ac sanguine potat, subin-
deque valuas eiusdem regni cunctis ex-
pandis, hæc autem est lex nostra, idque
Christi ipsius testimonio constat, qui ini-
tio suæ prædicationi agentibus poeniten-
tibus regnum caelorum pollicetur, ergo
nulla restat alia præolanda. Quod si ver-
bum huc nobis Apostoli obijcias. 1. ad Co-
rinth. 13. Cum venerit, quod perfectum
est, euacuabitur, quod ex parte est, nihil
obstat quoniam illic de perfectione quæ
nos in patria manet sermo habetur ab A-
postolo, vbi fidem propter suam obscuri-
tatem appellat cognitionem eo parte,
quæ visionis fulgore euacuabitur. Vide-
mus enim nunc per speculum ænigma-
te, tunc autem facie ad faciem. Secun-
do. Soto, de iust. & iur. M do

Chryſo.
Prima
conclu.
Probõ.
P aulus.
Secūda
conclu.
Obie-
ctio.
Solutio
obiectio-
nis.
Secūda
conclõ.

SOTO
de iure
legibus
3
Dist
15

do modo potest status hominum variari per hoc, quod diuersimode se habeant ad eadem legem. Et de hoc modo adhibeatur secunda conclusio. Nihil vetat quo minus status legis noue perinde atque status veteris, mutetur. Quod est dicere. Sicuti lex vetus quando iure accuratius obseruabatur, quandoque vero segnitus ac negligentius, sic & in statu Euangelico vsu venit. Aliquando enim laetius multo ac salius paruit Christianus cultus, quandoque vero idem Christianismus strictior fuit & angustior. Ratio autem huius conclusionis, non quidem Deus est, qui paratissimus est omnes homines saluos facere, sed humana libertas. Nam enim gratia Euangelica, vt dictum est, habentes, non confirmet in bono, sed suo reliquit arbitrio, vsu illis proinde venie, vt eandem gratiam abijcientes ac despicientes, carnalibus desiderijs mancipentur. Tertia conclusio. Etsi status Christianismi latior patentiorque expectetur, nullus tamen futurus est, vbi gratia copiosior sit & abundantior, quam hactenus precessit. Prior pars inde patet, quod vt Christus testatus est, eousque. Euangelium in vniuersum mundum pradicetur, non erit finis. Et ad Roma. 1. Apostolus ait caritatem in Israel contigisse vt plenitudo gentium intrare, & sic omnis Israel saluus fieret. Quo loco declaratum reliquimus, quemadmodum ante finem mundi ab omnibus sit lex Christi excolenda. Posterior vero conclusio pars probatur. Nam quando nulli antecessissent sancti prater Deiparam Virginem atque Apostolos, qui Spiritus primitias acceperunt, non est cur alios expectemus tam in gentis sanctitatis. Quibus nihilominus numerosissima Martirum, Confessorumque atque virginum copia adhuc per Dei gratiam successi. Quo circa etsi sub Antichristi tyrannide de futuri non sint sanctitate proceres, qui eius truculentissimam rabiem perpeffi pro fide Christi atrocissimas mortes oppetant, tamen priscorum excellentiam non adaequabunt.

Circa primum igitur argumentum notandum est non defuisse hereticos, qui negarent missionem Spiritus sancti qua Christus pollicitus est, completam fuisse in die Pentecostes. Vnde Manichaei aiebant in suo magistro fuisse completam, quem (vide blasphemiam) Spiritum paraclitum ap-

pellabant. Montanus autem, & Priscilla non vsque adeo blasphemabant, dicebant nihilominus in illis fuisse completam, vt Augustinus contra Faustum meminit. Attamen inobscussa stat catholica veritas, in illis fuisse completam, neque aliam deinde sperare licere. Iussi namque fuerunt federe in ciuitate donec induerentur virtute ex alto ut patet Luc. 24. promissumque illis est, ut baptizarentur Spiritu sancto, ut Act. 1. legitur, quod completum est, cum illis idem Spiritus linguis igneis afflavit. Vnde Io. 6. Nondum erat Spiritus datus, quia nondum Iesus erat glorificatus. Vbi rerum consequentia denotantur, nimirum quod primum Christo per resurrectionem & ascensionem glorificato, Spiritus fuerit plenissime datus. Ad argumentum ergo ut respondeamus, negatur Ecclesiam nondum cognouisse omnem veritatem iuxta Christi pollicitationem. Intelligitur namque promissio illa de omni veritate, quae est ad salutem necessaria, quam quidem plene fuerit Apostoli docti, ipsique Christianam familiam docuerunt, secundum illud. Ite & baptizate omnes gentes, docentes eos seruate quaecumque dixi vobis. Quocirca ubi Petro Christus promissit quod sua fides non esset usque ad finem seculi ecclesiam defectura, illic pollicitus est quod esset necessaria omnem veritatem cognitura. Vbi tamen illius cognitione indigeret, Quare non simul omnia nouit, sed nouis obortis haeresibus temporum curriculum, sicut aurora confurgens, magis ac illuminatur. Sunt tamen alia quae non sunt de necessitate salutis. Et haec non decuit Apost. aut doceri, aut docere. Vnde eodem cap. Act. 1. Non est, inquit uestrum, nosse tempora vel momenta quae Pater posuit in sua potestate. Ad secundum responderetur, quod cum Christus Euangelium suum appella- uerit Euangelium regni caelorum, stultissima haeres esset aliud praestolari uerbum autem Christi August. in epistola 3. ad Esycium, quae est 70. multis modis exponit. Primum enim Redemptor nihil aliud sibi uoluit quam quod non esset finis mundi venturus antequam Euangelium predicaretur in vniuerso mundo, quanto autem tempore post eiusmodi predicationem esset venturus, non declarauit. Secundo vt Chrysostomus, & alij interpretantur, non tam de fine mundi quam

Rō con-
clu.

Tertia
conclu.
Proba-
tio prio-
ris par-
tis

Paulus

Proba-
tio po-
sterioris
partis.

Mani-
chaei
Monta-
nus.

Augu-
stini
veritas
catholica

Chry-
sto-

Paulu

Augu-
stus

Ad
p
ma

Hicron

Ad
d
ag

Augu-
stus
Petrus
inter
tanta
tante

Secu-
laris

QVÆSTIO VIII.

DE COLLATIONE LEGIS nouæ cum veteri.

S. Tho. 1. 2. quæst. 107.

ARTICVLVS I.

Vtrum lex noua sit veteris complementum.

Postquam lex diuina in veterem & nouam est distincta, scire expedit, quibus modis hæc ab illa distinguatur. Et arguitur primo a parte negatiua, quod nullo distinguatur modo. Vtraque lex data est eodem tibus Dei fidem, vt pote finem quæ, vt ad Hebr. 1. ait Pau. impossibile est placere Deo eadem autem cum nostra antiquorumque fides, vt supra expositum est, ergo eadem est, ergo eadem est lex. Secundo arguitur, quod noua non sit veteris complementum. Complete enim huic opponitur quod est euacuare, & inueterare, lex autem noua euacuauit antiquam, secundum illud ad Ephesios 2. Legem mandatorum decretis euacuans, eamque inueterauit, hoc est, antiquauit, secundum illud ad Hebr. 8. Nouum testamentum veteris uit prius. Quod præterea & Christus factio ipso monstrauit nam multa etiam fecit, vt est illud Matth. 5. Audistis quia dictum est antiquis &c. Ego autem dico vobis, vnum autem contrarium non complet, alterum, ergo noua veterem non complet. Tertio, si noua esset veteris complementum, sequeretur, quod in illa finisset contenta tanquam veritas in figura, multa autem credenda nobis tradita sunt & agenda in noua lege, vt sunt sacramenta & consilia, quæ in veteri non exstant, ergo nostra non continebatur sub illa, atque adeo neque illam compleuit. Contrarium asseruit Christus Matthæi 5. Non veni soluere legem, sed adimplere. Vnde & subdit, tota vnum aut vnus apex non præteribit, donec omnia fiant.

Et hæc quoque quæstio in superioribus tractata fuit & bona ex parte definita. Sed vt conclusiones adhibeantur rationes tribus etiam vnum conclusionibus secundum argumentum

Primo argum.

Argu. 2.

Argu. 3.

Prima conclusio. Probõ.

M 2 10rum

quam de Hierosolymitana euerfione illic loquebatur. Vnde statim subdit. Cum ergo videritis abominationem desolationis, &c. tunc qui Iudæa sunt, fugiant ad montes. Quocirca idem Chrysofomus ante illam subuerfionem opinatur Euangelium fuisse prædicatum in vniuerso orbe, secundum Propheticum verbum quod ad Roman. 10. citauit Apostolus, In omnem terram exiit sonus eorum. Nam si nec intel ligeretur tunc iam completum nullam esset argumentum Pauli, quo volebat Iudæos excufatione denudare, quam sibi præterierit, quod nõ receperint fidem, quam non audissent. Tameñ Augusti. in eadem epistola contendat nõdum tunc temporis Pauli impletum fuisse vaticiniũ illud quãuis per verbum præteriti fuerit prolatum. Quoniam & Propheta similiter illud protulit: & tamen ætate sua nõdum erat impletum. Cui simile & illud est aliterius Psalmi. Foderunt manus meas & pedes meos. Et certe citra stupendum miraculum non potuiffet, in totum terrarum globum tuba Evangelica tam breui intonuisse, vt latius loco citato super Paulum scriptum curauimus. Hierony. autem super eundem locum Matthæi licet per hanc distinctionem conatu dirimere Euangelium dupliciter intelligi potest diuulgari. Vno modo ita vt fama Christi ani nominis euolet. Et hoc modo fieri potuit, vt Apostolorum seculo eadem fama à gente in gentem per ora delata in vniuersum permaneret orbem, non tamen cum illa energia vt Christi fides vniuersis perfunderetur. Alio ergo modo contingit vt cum effectu sic prædicetur fides, vt in culpa omnes constituat, qui eam non recipiunt. Et hoc modo tenendum est cum Augustino, quod nõdum fuerit Euangelium vniuerso orbi euulgatum. Vnde insert S. Thom. quod si priori modo prædicatio. Euangelij intelligatur, subsintelligenda est cum Chrysofomio tunc subsiquutum esse finem, hoc est, Hierosolymorum excidium. Post quam vero possessioni modo vniuersum orbem compleuerit, tunc demum subsequetur mundi consummatio. Nam negari non potest, quin eodem loco Christus de vtroque sine & termino permistim loqueretur.

SOTO
IURE
EQUIBUS
DIE
15